

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
ENGELLİ ÖĞRENCİLER EĞİTİM – ÖĞRETİM VE SINAV UYGULAMALARI
SENATO ESASLARI
(25.09.2014 tarih ve 436 sayı ve 16 Nolu Üniversite Senato Kararı)

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Esaslar

Amaç

MADDE 1– Bu Senato Esasları' nın amacı; Sakarya Üniversitesi'nde ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında kayıtlı bulunan engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı ders ve sınav uygulamalarında karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin başarılarına pozitif katkıda bulunmaktır.

Kapsam

MADDE 2– Bu Senato Esasları; Sakarya Üniversitesi'nde ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında uygulanan ders ve sınav uygulamalarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3– Bu Senato Esasları; 14/08/2010 tarih, 27672 sayılı ve 14.02.2014 tarih, 28913 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4– Bu Senato Esasları' nda geçen;

- a. Üniversite: Sakarya Üniversitesi'ni,
- b. Rektör: Sakarya Üniversitesi Rektörü'nü,
- c. Engelli Öğrenci Birimi: 14/08/2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği'nin 11'inci Maddesi uyarınca Sakarya Üniversitesi'nde kurulan Birimi,
- d. Komisyon: Sakarya Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi tarafından oluşturulacak olan Komisyonu,
- e. Engelli Öğrenci: Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeni ile toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve koruma, bakım, iyileştirme, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğretim öğrencisini,
- f. Engelli Sağlık Kurulu Raporu: Engelli Sağlık Kurulu'nca hazırlanan, kişilerin engel ve sağlık durumları ile kullanım amacını belirten belgeyi,
- g. Okuyucu - İşaretleyici: Sakarya Üniversitesi'nde görev yapan engelli öğrencilerin sınavlarına refakat eden, sınav olunan ders ile ilgili bölümün terminolojisine hâkim öğretim elemanı veya kamu görevlisini,
- h. Ders: Sakarya Üniversitesi ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında okutulan zorunlu ve seçmeli dersleri,
- i. Sınav: Sakarya Üniversitesi'nde ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarına dair yapılan ara sınavlar ve final sınavları ile bu sınavlara ek olarak yapılan mazeret, bütünleme, tek ders vb. sınavları ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ders Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Ders Uygulamaları

MADDE 5– Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin ders uygulamaları nedeni ile başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesine yönelik ders uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir.

a. İşitme engelli öğrenci bulunan sınıflarda işitme cihazı kullanıp, kullanmamasına bakılmaksızın oturma düzeni plânlanırken ders veren/ sunum yapan öğretim elemanını rahatlıkla görebilecekleri şekilde plânlanır,

b. İşitme engelli öğrenci bulunan sınıflarda ders veren / sunum yapan öğretim elemanı yüzü sınıfa dönük olarak bulunmaya özen gösterir,

c. Görme engelli öğrencilerin bilgisayar kullanarak uygulamalı görecekları derslerde kullandıkları bilgisayarların sesli hale getirilmeleri sağlanır,

d. Dikkat eksikliği, hiperaktive, disleksi, disgrafi gibi özel öğrenme güçlükleri bulunan ve görme engelli olan öğrencilerin, kişisel görüş ve tartışmalar hariç olmak üzere objektif konuların işlendiği dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir.

e. Görme engelli öğrencilerin görsel materyallerden yararlanamayacakları için bu materyallerin kullanıldığı derslerle ilgili olarak materyaller hakkında sözlü betimleme yapılarak görme engelli öğrencinin materyali kavraması sağlanır,

f. Öğrencinin engel grubunu dikkate alarak, dersi takip edebilmeleri için ilgili ders materyalleri (kitap, dergi, test, sunum v.b.) bilgisayarlarında sesli olarak dinleyebilecekleri formatlarda (MS Word, Mp3 v.b.), öğretim elemanı tarafından öğrencilere verilir. Rektörlük bu amaçla teknik alt yapı kurar ve öğretim elemanları ya da engelli öğrenciler tarafından talep edilen ses dönüşümlerini sağlar.

g. Bedensel engelli öğrencilerin bulunduğu sınıfların mimari olarak en uygun olan katlarda ve dersliklerde oluşturulması sağlanır.

h. Kısmi görme engelli öğrencilerin bulunduğu sınıfların aydınlatmalarının yeterli derecede olması sağlanır.

ı. Engelli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders veren/sunum yapan öğretim elemanı ders ile ilgili olarak hazırlayacağı slayt, sunum, sinevizyon, tepegöz v.s. dokümanları engel gruplarını dikkate alarak hazırlar,

i. Öğrencinin engel grubu dikkate alınarak, ödevlerin, sınıf içi çalışmaların içeriğine ve formatına ilişkin makul uyarlamalar yapılır.

j. Üniversitenin imkanları dahilinde işitme engelli öğrencisi bulunan bölümlere işaret dili tercüman desteği sağlanır.

k. Uzaktan eğitim programlarının ders videoları engel grupları dikkate alınarak hazırlanır.

Ders Muafiyeti

MADDE 6– Engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı ders muafiyeti talebi ile başvurmaları halinde ders seçmeli ise varsa eş değer bir ders verilir, dersin eş değeri yok ise ya da ders zorunlu ise gelişen teknik ve programlar yardımıyla ilgili ders, engelli öğrenci dikkate alınarak verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Sınav Uygulamaları

MADDE 7- Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin sınav uygulamaları nedeni ile başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesine yönelik sınav uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir.

a. Sınav salonları engelli öğrencilerin ulaşılabilirliği göz önünde bulundurularak düzenlenir,

b. Sınav görevlileri tarafından sınav ya da sorular ile ilgili yapılacak olan duyuru, hatırlatma ya da düzeltmelerin engelli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurularak yapmaları sağlanır,

c. İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlara yardımcı araç gereç ile (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç vb.) girmeleri sağlanır,

d. İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili bölümün terminolojisine hâkim ve okuma kuralları hakkında bilgisi olan (öğretim görevlisi / araştırma görevlisi) görevlendirilir. Görevlendirilen okuyucu – işaretleyici, okuma kuralları hakkında yeterli bilgiye sahip değilse engelli öğrenci biriminden danışmanlık alınır,

e. İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlarını bilgisayar ortamında yazmaları sağlanır,

f. Görme engelli öğrencilerin talebi doğrultusunda soru kitapçığı ya da soru kâğıdı Braille (kabartma) ya da sesli olarak hazırlanır,

g. Kısmi görme kaybı olan veya az gören görme engelli öğrenciler için soru kitapçığı ya da soru kâğıdı öğrencinin okuyabileceği büyüklükteki puntolarda basılmış olarak hazırlanır,

h. Öğrencilerin engel durumları dikkate alınarak, eğer uygunsuz sınavlar çoktan seçmeli testler şeklinde yapılır,

i. Görme, işitme, dikkat eksikliği, hiperaktif, disleksi - Disgrafi vb. engeli bulunan engelli öğrenciler normal sınav salonlarından ayrı olarak başkalarından rahatsız olmayacakları ve başkalarını da rahatsız etmeyecekleri salonlarda tek kişi olarak sınav olmaları sağlanır,

j. Okuyucu – işaretleyici ya da büyük puntolu soru kâğıdı ya da kitapçığı ile sınava giren görme engelli öğrenciler ile yazma ve hareket güçlüğü çeken engelli öğrencilere sınav süresinin üçte ikisi kadar ek süre verilir,

k. İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlara ilaç, tıbbi malzeme ya da sıvı ile (insulin pompası v.b.) girmelerine izin verilir,

l. İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınav sırasında sınav görevlisi nezaretinde tuvalet – lavabo ihtiyacını karşılamasına izin verilir.

m. Engelli öğrencinin sınav esnasında karşılaşacağı, biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, danışmanı nezaretinde geri dönmek kaydıyla sınava kısa süreliğine ara vermesine sınav yürütücüsü tarafından izin verilir.

n. Görme engelli öğrenci, sesli betimlemesi yapılamayan grafik, şema ve şekil gibi görsel içerikli sorulardan muaf tutulur. Bunun yerine öğrencinin aynı konuya ilişkin bilgileri alternatif sorularla değerlendirilir.

o. İhtiyaç duyulması halinde, ilgili öğretim üyesinin onayıyla sınavlar öğrencinin engel grubu göz önünde bulundurularak sözlü olarak da yapılabilir.

ö. İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınav olduğu sınıflara ek gözetmen görevlendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Komisyon Oluşumu Ve Görevleri

MADDE 8– Bu Senato Esasları' nda yer alan hükümler ile ilgili uyuşmazlık yaşanması ya da bu Senato Esasları' nda tanımlanmamış bir engellilik durumu olması halinde; ilgili konuyu karara bağlamak üzere; Bölüm Başkanlıklarında üyeleri, ders sorumlusu olan öğretim üyesi, bölümün engelli öğrenci danışmanı ve engelli öğrenci çalışmalarından sorumlu sosyal çalışmacıdan oluşan bir komisyon kurulur.

MADDE 9– Komisyon; fakülte, yüksekokul, enstitü veya meslek yüksekokulunda engelli öğrencilerin sınav uygulamaları ile ilgili beliren uyuşmazlıkları veya Senato Esasları' nda tanımlanmamış bir engellilik durumu ile karşılaştığında mevcut yasal mevzuatlar doğrultusunda konuyu görüşerek karara bağlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 10– Bu Senato Esasları hükümleri; Sakarya Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11– Bu Senato Esasları hükümlerini Rektör yürütür.